

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 27 oktober 2016*

”Begäran om förhandsavgörande — Artikel 267 FEUF — Domstolens behörighet — Begreppet ’bestämmelse i unionsrätten’ — Direktiv 89/106/EEG — Tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter — Standard som antagits av Europeiska standardiseringsorganisationen (CEN) på uppdrag av Europeiska kommissionen — Offentliggörande av standarden i Europeiska unionens officiella tidning — Harmoniserad standard EN 13242:2002 — Nationell standard som överför den harmoniserade standarden EN 13242:2002 — Tvist om avtal mellan enskilda — Metod för att fastställa att en vara (inte) överensstämmer med en nationell standard som införlivar en harmoniserad standard — Tidpunkt då det konstaterats att en vara (inte) överensstämmer med denna standard — Direktiv 98/34/EG — Förfarande för information på området för tekniska standarder och bestämmelser — Tillämpningsområde”

I mål C-613/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Supreme Court (Högsta domstolen, Irland) genom beslut av den 19 december 2014, som inkom till domstolen den 30 december 2014, i målet

James Elliott Construction Limited

mot

Irish Asphalt Limited,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan och D. Šváby (referent),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 november 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— James Elliott Construction Limited, genom E. Barrington, SC, C. Donnelly, BL, och B. Shipsey, SC, befullmäktigade av D. O'Donovan, solicitor,

* Rättegångsspråk: engelska.

- Irish Asphalt Limited, genom T. Hogan, SC, D. Conlan Smyth, barrister, N. Buckley, BL, befullmäktigade av N. Mulherin, solicitor,
- Irland, genom A. Joyce, L. Williams och J. Quaney, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av B. Kennedy, SC, och av G. Gilmore, barrister,
- Europeiska kommissionen, genom A.C. Becker, G. Braga da Cruz och G. Zavvos, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 28 januari 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 267 FEUF, artikel 4 i rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter (EGT L 40, 1989, s. 12; svensk specialutgåva, område 13, volym 17 s. 185), i dess lydelse enligt rådets direktiv 93/68/EEG av den 22 juli 1993 (EGT L 220, 1993, s. 1) (nedan kallat direktiv 89/106), artiklarna 1 och 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 1998, s. 37), i dess senaste lydelse enligt rådets direktiv 2006/96 av den 20 november 2006 (EUT L 363, 2006, s. 81) (nedan kallat direktiv 98/34), samt den harmoniserade standarden EN 13242:2002, med rubriken ”Ballast för obundna och hydrauliskt bundna material till väg- och anläggningsbyggande” (nedan kallad den harmoniserad standard EN 13242:2002).
- 2 Begäran har framställts i en tvist avseende leverans av ballast från bolaget Irish Asphalt Limited till bolaget James Elliott Construction Limited.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 89/106

- 3 I de första, fjärde, sjätte, sjunde, elfte och tolfte skälen i direktiv 89/106 anges följande:

”Medlemsstaterna är ansvariga för att byggnader och anläggningar inom deras territorier projekteras och utförs på ett sådant sätt att de inte innebär fara för personer, husdjur eller egendom, samtidigt som andra huvudkrav rörande allmänt välbefinnande tillgodoses.

...

Vitboken om förverkligandet av den inre marknaden, antagen av Europeiska rådet i juni 1985, anger i punkt 71 att i den allmänna strategin särskild vikt skall läggas vid vissa sektorer, däribland byggsektorn. Tekniska handelshinder inom byggsektorn skall, i den mån de inte kan avskaffas genom ömsesidigt erkännande av alla medlemsstaters likvärdighet, avskaffas enligt den nya metod som lagts fram i rådets resolution av den 7 maj 1985 [EGT C 136, 1985, s. 1]. Däri krävs en precisering av väsentliga krav på säkerhet och annat som är viktigt för allmänt välbefinnande, utan att befintliga och berättigade skyddsnivåer i medlemsstaterna sänks.

...

Som grund för harmoniserade standarder eller andra tekniska specifikationer på europeisk nivå och för utarbetande och utfärdande av europeiska tekniska godkännanden kommer tillämpningsdokument att upprättas för att ge konkret innehåll åt de väsentliga kraven på teknisk nivå.

De väsentliga kraven utgör grunden för att utarbeta harmoniserade standarder på europeisk nivå för byggprodukter. För att dra största möjliga nytta av en enda inre marknad och för att ge så många tillverkare som möjligt tillgång till denna marknad och största möjliga insyn i marknaden samt för att skapa förutsättningar för ett gemensamt system av harmoniserade regler inom bygg- och anläggningssektorn, bör i största möjliga utsträckning och så snabbt som möjligt harmoniserade standarder utarbetas. Dessa standarder utarbetas av privata organ och skall förbli icke bindande texter. För detta ändamål erkänns Europeiska organisationen för standardisering, CEN och Europeiska organisationen för standardisering inom elområdet, CENELEC som behöriga organ för att fastställa harmoniserade standarder enligt de allmänna riktlinjer för samarbete mellan kommissionen och dessa två organ som undertecknades den 13 november 1984. Enligt detta direktiv är en harmoniserad standard en teknisk specifikation (Europeisk standard eller harmoniserat dokument), fastställd av det ena av eller båda dessa organ på uppdrag av kommissionen enligt rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983, som fastställer en informationsprocedur avseende tekniska standarder och föreskrifter [EGT L 109, 1983, s. 8].

...

En produkt anses lämplig att använda om den överensstämmer med en harmoniserad standard, ett europeiskt tekniskt godkännande eller en icke harmoniserad teknisk specifikation som erkänts på gemenskapsnivå. Om produkter är av mindre betydelse med avseende på de väsentliga kraven och om de avviker från befintliga tekniska specifikationer, kan deras lämplighet intygas av ett godkänt organ.

Produkter som på detta sätt ansetts lämpliga att använda är lätta att identifiera genom CE-märkning. De skall åtnjuta fri rörlighet inom hela gemenskapen och kunna användas fritt för avsett ändamål.”

4 I artikel 2.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att produkter enligt artikel 1 som är avsedda att användas i byggnadsverk får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för sådan användning. Det sistnämnda innebär att de skall ha sådana egenskaper att de byggnadsverk i vilka de infogas, monteras, används eller installeras kan uppfylla de väsentliga krav som avses i artikel 3 i den mån byggnadsverken omfattas av bestämmelser som innehåller sådana krav och är rätt projekterade och utförda.”

5 I artikel 3.1 i direktivet föreskrivs följande:

”De väsentliga krav på byggnadsverk som kan återverka på en produkts tekniska egenskaper anges i bilaga 1. Ett, flera eller alla krav kan vara tillämpliga och skall uppfyllas under en ekonomiskt skälig livslängd.”

6 I artikel 4.1 och 4.2 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Standarder och tekniska godkännanden benämns i detta direktiv tekniska specifikationer.

Med harmoniserade standarder avses i direktivet tekniska specifikationer som antagits av CEN och CENELEC, var för sig eller gemensamt, på uppdrag av kommissionen enligt direktiv [83/189] och efter yttrande från den kommitté som avses i artikel 19 samt i överensstämmelse med de allmänna bestämmelserna av den 13 november 1984 om samarbete mellan kommissionen och de två organisationerna.

2. Medlemsstaterna skall förutsätta att [bygg]produkter är lämpliga för användning om de har sådan beskaffenhet att de byggnadsverk – riktigt projekterade och byggda – som de ingår i, tillgodoser de väsentliga krav som avses i artikel 3 och om produkterna är försedda med CE-märkning, vilket skall visa att de uppfyller alla bestämmelser i detta direktiv, inbegripet förfarandena vid bedömning av överensstämmelse enligt kapitel V och det förfarande som fastställs i kapitel III. CE-märkningen skall visa

- a) att produkterna överensstämmer med de tillämpliga nationella standarder som utgör överförda harmoniserade standarder och till vilka hänvisning skett genom offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*; Medlemsstaterna skall publicera dessa nationella standarders referensnummer.
- b) att produkterna överensstämmer med ett europeiskt tekniskt godkännande som meddelats på det sätt som anges i kapitel III, eller
- c) att produkterna, om harmoniserade specifikationer saknas, överensstämmer med de nationella tekniska specifikationer som anges i punkt 3; en förteckning över sådana nationella specifikationer skall upprättas på det sätt som anges i artikel 5.2.”

7 I artikel 6.1 i direktiv 89/106 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall inte hindra att produkter som uppfyller direktivets bestämmelser ges fri rörlighet, släpps ut på marknaden eller används inom deras territorier.

Medlemsstaterna skall säkerställa att användningen av dessa produkter för avsedda ändamål inte hindras av regler eller villkor som ställs upp av offentliga organ eller av privata organ, vilka uppträder som offentliga företag eller offentliga organ i kraft av en monopolställning.”

8 Artikel 7 i nämnda direktiv har följande lydelse:

”1. För att säkerställa kvaliteten på harmoniserade standarder för [byggprodukter] skall standarderna fastställas av de europeiska standardiseringsorganen på grundval av uppdrag från kommissionen

2. De färdiga standarderna skall med beaktande av tillämpningsdokumenten så långt det är möjligt uttryckas som krav på [byggprodukternas] prestanda.

3. När standarderna har fastställts av de europeiska standardiseringsorganen, skall kommissionen offentliggöra referenser till dem i serie C av *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.”

9 I enlighet med artikel 65 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (EUT L 88, 2011, s. 5) upphävdes direktiv 89/106. Tvisten i det nationella målet omfattas emellertid inte av det tidsmässiga tillämpningsområdet (*ratione temporis*) för förordningen.

Direktiv 98/34

10 Artikel 1.3, 1.4 och 1.11 i direktiv 98/34, vilket ersatt direktiv 83/106, har följande lydelse:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

3) *teknisk specifikation*: en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

...

4) *annat krav*: ett krav som inte är en teknisk specifikation och som ställs på en produkt framför allt av skyddshänsyn och i synnerhet för att skydda konsumenterna eller miljön och som påverkar dess livscykel efter det att den har släppts ut på marknaden, t.ex. villkor för användning, återvinning, återanvändning eller omhändertagande, om dessa föreskrifter på ett väsentligt sätt kan påverka produktens sammansättning, natur eller saluföringen av den.

...

11) *teknisk föreskrift*: tekniska specifikationer och andra krav, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring eller användning i en medlemsstat eller en större del därav, samt – med undantag av dem som anges i artikel 10 – medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder tillverkning, import, saluföring eller användning av produkten.

De tekniska föreskrifter som är faktiskt tvingande omfattar

- En medlemsstats lagar eller andra författningar som hänvisar antingen till tekniska specifikationer eller andra krav eller till föreskrifter för tjänster, antingen yrkesetiska regler eller gott affärsskick som i sin tur hänvisar till tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster, vars efterlevnad förutsätts vara i överensstämmelse med de skyldigheter som är fastställda i de ovan nämnda lagarna och andra författningarna.
- Frivilliga överenskommelser i vilka en offentlig myndighet är en avtalslutande part och enligt vilka tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster i allmänt intresse skall uppfyllas, med undantag av anbudsspecifikationer vid offentlig upphandling.
- Tekniska specifikationer eller andra krav eller regler som rör tjänster och som hänger samman med skattemässiga eller finansiella åtgärder som påverkar konsumtionen av produkterna eller tjänsterna genom att främja efterlevnaden av dessa tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster. Tekniska specifikationer eller andra krav eller föreskrifter för tjänster som hänger samman med de nationella socialförsäkringssystemen omfattas inte.”

11 I artikel 8.1 och 8.3 i direktivet föreskrivs följande:

”1. Om inte annat följer av artikel 10 skall medlemsstaterna omedelbart till kommissionen överlämna alla utkast till tekniska föreskrifter, såvida inte föreskriften utgör endast en överföring av den fullständiga texten till en internationell eller europeisk standard, då det är tillräckligt med information om den aktuella standarden. De skall också till kommissionen redovisa skälen till varför det är nödvändigt att utfärda en sådan teknisk föreskrift, om dessa inte redan framgår av förslaget.

...

Medlemsstaterna skall under de förutsättningar som anges ovan överlämna utkastet ännu en gång om de gör ändringar i det som i väsentlig grad förändrar dess tillämpningsområde, förkortar den tid som ursprungligen tänkts för genomförandet, lägger till specifikationer eller andra krav eller skärper dessa.

...

3. Medlemsstaterna skall utan dröjsmål till kommissionen överlämna den slutliga versionen av texten till en teknisk föreskrift.”

Standard EN 13242:2002

12 Standarden EN 13242:2002 utarbetades av den tekniska kommittén CEN/TC 154 ”Aggregates” och godkändes av CEN den 23 september 2002, i enlighet med kommissionens uppdrag av den 6 juli 1998 (M 125 – Uppdrag till CEN/CENELEC om utförande av standardiseringsarbete för att utarbeta harmoniserade standarder för ballast för särskild användning (nedan kallat uppdrag M 125), vilket antagits med stöd av direktiv 89/106.

– Uppdrag M 125

13 Förordet till uppdrag M 125 har följande lydelse:

... Ett av direktivets mål är att avskaffa de tekniska handelshindren inom byggsektorn, i den mån detta inte kan ske genom ömsesidigt erkännande mellan alla medlemsstater. Harmoniseringsuppdragen inriktar sig därför, i ett första skede, på sådana byggvaror som kan vara föremål för tekniska handelshinder.

Detta uppdrag har till syfte att ange bestämmelser för utveckling och kvalitet avseende harmoniserade europeiska standarder i syfte att, för det första, möjliggöra en ’tillnärmning’ av nationella lagar och andra författningar (nedan kallade föreskrifter) och, för det andra, tillåta produkter som överensstämmer med dessa att presumeras vara lämpliga för avsedd användning, såsom anges i direktivet.”

14 Kapitel II i nämnda text, med rubriken ”Genomförande av uppdraget”, anges följande:

1. CEN/CENELEC ska senast tre månader efter godkännande av den kommitté som inrättats genom direktiv 83/189 förelägga kommissionen ett detaljerat arbetsprogram.

...

5. Samtliga förslag att lägga till varor, metoder och material eller former som inte anges i uppdraget, men som bedöms vara nödvändiga av den tekniska kommittén, ska föreläggas kommissionen för bedömning, oavsett arbetsprogrammet. De standarder som tas fram för varor som inte omfattas av uppdraget ska inte utgöra harmoniserade standarder. Förutom bestämmelserna i artikel 4.1 i

direktiv [98/34] ska hänsyn tas även till den omständigheten att samtliga varor som omfattas av uppdraget är föremål för ett system med intyg om överensstämmelse med relevant kommissionsbeslut, vilket inte är fallet med varor som inte omfattas.

6. Samtliga förslag att lägga till nya egenskaper och hållbarhetsaspekter som inte anges i uppdraget, men som bedöms vara nödvändiga av den tekniska kommittén, ska anges i ett särskilt kapitel i arbetsprogrammet och prövas av kommissionen.

...

8. CEN:s tekniska kommittéer ska ge ett tekniskt svar vid fastställandet av uppdragets tekniska egenskaper varvid nedanstående villkor ska beaktas. De föreslagna provningsmetoderna ska ha ett direkt samband med de aktuella egenskaper som krävs och får inte hänsyfta på metoder för fastställande av egenskaper som inte omfattas av uppdraget. Hållbarhetskrav ska behandlas mot bakgrund av den aktuella teknikutvecklingen.
9. Hänvisningar till provnings-/beräkningsmetoder ska göras i enlighet med den harmonisering som åsyftas. I allmänhet ska det endast hänvisas till en enda metod för fastställandet av varje egenskap, för en viss produkt eller produktgrupp.

Om det däremot beträffande en produkt eller produktgrupp är berättigat att hänvisa till mer än en metod för att fastställa samma egenskap, måste detta motiveras. I detta fall ska alla de metoder som det hänvisas till vara sammanknutna av konjunktionen 'eller', och en tillämpningsanvisning ska ges.

I varje annat fall kan två eller flera provnings-/beräkningsmetoder för fastställandet av en egenskap godtas endast om ett samband mellan dessa existerar eller kan utvecklas. Den relevanta harmoniserade produktstandarden måste då välja en av dem som referensmetod.

Provnings- och/eller beräkningsmetoder ska, när det är möjligt, vara horisontella och täcka ett så brett spann av produkter som möjligt.

...

12. Räckvidden av detta uppdrag kan i förekommande fall bli föremål för ändringar eller tillägg. Kommissionens godkännande av arbetsprogrammet innebär inte att samtliga däri angivna omständigheter godkänns som referensstandarder. De tekniska kommittéerna ska visa att det föreligger ett direkt samband mellan dessa omständigheter och att det är nödvändigt att harmonisera produkterna, den avsedda användningen och de egenskaper som anges i uppdraget. Godkännande av programmet innebär vidare inte att CEN inte kan lägga till nya delar för att fullt ut iaktta villkoren i uppdraget.

...

15. CEN/CENELEC ska omedelbart informera kommissionen om alla problem i samband med genomförandet av uppdraget och lägga fram en årsrapport om hur arbetet med uppdragets genomförande framåtskrider.
16. Nämnada rapport ska innehålla en beskrivning av det arbete som utförts och ange de politiska och tekniska svårigheter som uppkommit, särskilt sådana som kan föranleda de nationella myndigheterna att komma med invändningar eller göra bruk av artikel 5.1 i direktiv [98/34].
17. Till rapporten om hur uppdraget fortskrider ska fogas de senaste förslagen till varje standard som avses i uppdraget och de senaste rapporterna om det arbete som lagts ut på underleverantörer.

...

19. CEN/CENELEC kan inte åta sig uppdraget innan kommissionen har godkänt arbetsprogrammet.

...

21. CEN/CENELEC ska för kommissionen lägga fram slutliga förslag till harmoniserade europeiska standarder och tillhörande standarder för bestyrkande av överensstämmelse med förevarande uppdrag enligt den plan som avtalats mellan CEN/CENELEC och kommissionen och som anges in punkt II 2 d).”

15 Kapitel III i nämnda text, med rubriken ”Harmoniserade standarder”, har följande lydelse:

”1. Harmoniserade standarder ska utarbetas för att göra det möjligt att styrka att de produkter som anges i bilagorna 1 och 2 uppfyller de väsentliga kraven. Eftersom ett av syftena med direktivet är att avskaffa handelshindren, ska de standarder som antas med stöd av detta med beaktande av tillämpningsdokumenten så långt det är möjligt uttryckas som krav på produkternas prestanda (artikel 7.2 i direktiv 89/106).

2. Den harmoniserade standarden kommer att omfatta:

...

— Metoderna (beräkning, provningsmetoder eller övriga metoder) eller en hänvisning till den standard som innehåller metoderna för fastställande av sådana egenskaper.

...”

16 I bilagorna 1–3 i uppdrag M 125 anges uppdragets tillämpningsområde, dess tekniska referensram och kraven vad gäller intyg om överensstämmelse.

– Harmoniserade standarden EN 13242:2002

17 I punkt 1 andra stycket i harmoniserad standard EN 13242:2002 anges att denna ”innefattar utvärdering av produkternas överensstämmelse med förevarande [harmoniserade standard]”.

18 Punkt 6 i denna harmoniserade standard har rubriken ”Kemiska egenskaper”, och har följande lydelse:

”6.1 Allmänt

Behovet av att göra provningar för att bestämma och deklarerera alla egenskaper i detta kapitel ska avgöras av ballastens slutanvändning eller ursprung. Vid behov ska de provningar göras som anges i kapitel 6 för att bestämma de kemiska egenskaperna i fråga.

...

6.3 Total svavelhalt

Vid behov ska den totala svavelhalten i ballasten, vilken bestämts enligt [artikel 11] i EN 1744-1:1998, [vilken antogs av CEN utan uppdrag från kommissionen och utan att tillämpa förfarandet i artikel 7 i direktivet] deklareraras i enlighet med den motsvarande kategorin som anges i tabell 13 [med rubriken ”Kategorier för maximal total svavelhalt”:]

Ballast	Total svavelhalt %	Kategori (S)
Ballast som inte är luftkyld metallurgisk masugnsballast	≤ 1 %	S ₁
	> 1 %	Deklarerad S
	Inga krav	S _{NR}
Luftkyld metallurgisk Masugnsballast	≤ 2 %	S ₂
	> 2 %	Deklarerad S
	Inga krav	S _{NR}

...”

- 19 I ”Bilaga ZA (Information) – Artiklar i förevarande Europeiska standard avseende väsentliga krav eller andra bestämmelser i EU-direktiven”, till nämnda harmoniserade standard anges bland annat att ”Artiklarna i [Europeisk] standard [EN 13242:2002] som anges i denna bilaga uppfyller kraven i det uppdrag som erhållits i enlighet med [direktiv 89/106]”, och att ”Uppfyllelse av dessa artiklar innebär att ballast som omfattas av denna europeiska standard förutsätts uppfylla kraven för de användningsområden som anges i standarden”.
- 20 Referenserna till harmoniserad standard EN 13242:2002 offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* av den 27 mars 2003 (EUT C 75, 2003, s. 8).

Irländsk rätt

Lagen om försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster

- 21 Genom section 10 i Sale of Goods and Supply of Services Act 1980 (1980 års lag om försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster) infördes en ny section 14 i Sale of Goods Act 1893 (1893 års lag om försäljning av varor, vilken fick följande nya lydelse:

”1) Med förbehåll för bestämmelserna i denna lag och andra motsvarande föreskrifter, finns det inget underförstått villkor och ingen garanti för kvalitet eller lämplighet för viss användning med avseende på varor som tillhandahålls enligt ett köpeavtal.

2) När säljaren säljer varor i näringsverksamhet finns det ett underförstått villkor att de varor som tillhandahålls enligt avtalet är av marknadsmässig kvalitet. Ett sådant villkor föreligger inte,

- a) vad gäller defekter som köparen särskilt har uppmärksammat på innan avtalet slutits, eller
- b) om köparen undersöker varorna innan avtalet sluts, vad gäller defekter som den undersökningen borde ha visat.

3) Varor är av marknadsmässig kvalitet om de är så pass lämpliga för det eller de ändamål för vilka varor av samma slag normalt köps och så pass varaktiga som det rimligen kan förväntas med hänsyn till beskrivningen av dem, priset (om det är relevant) samt övriga relevanta omständigheter. Varje hänvisning i denna lag till varor som inte är av marknadsmässig kvalitet ska tolkas i enlighet härmed.

4) När säljaren säljer varor i näringsverksamhet och köparen, uttryckligen eller indirekt, informerar säljaren om att varorna köps för ett särskilt ändamål, finns det ett underförstått villkor att de varor som tillhandahålls enligt avtalet rimligen är lämpliga för detta ändamål, oavsett huruvida detta är ett ändamål för vilket sådana varor normalt sett tillhandahålls, utom i fall då omständigheterna visar att köparen inte litar på, eller det är orimligt för vederbörande att lita på, säljarens skicklighet eller omdöme.

...”

Standard I.S. EN 13242:2002

- 22 Standarden EN 13242:2002 överfördes i Irland av National Standard Authority of Ireland (Nationella standardiseringsmyndigheten) genom standard I.S. EN 13242:2002.

Bakgrund till det nationella målet och tolkningsfrågorna

- 23 Vid byggandet av ungdomscentret Ballymun i Dublin (Irland), som utfördes av James Elliott Construction, krävdes enligt de tekniska specifikationerna bland annat att innergolven skulle vila på 225 millimeter ”krossad sten av typen obearbetad Clause 804-ballast i enlighet med specifikationerna från i den Departement of Enterprise”. Irish Asphalt levererade därför en produkt med namnet obearbetad Clause 804-ballast till Elliott Construction.
- 24 Efter det att projektet hade utförts började sprickor uppkomma i golven och innertaken. Skadan var sådan att byggnaden inte kunde användas. James Elliott tog på sig ansvaret och reparerade byggnaden till en total kostnad av 1,5 miljoner euro.
- 25 Den 13 juni 2008 väckte James Elliot Construction skadeståndstalan mot Irish Asphalt och gjorde därvidlag gällande att defekten i fråga hade orsakats av förekomsten av pyrit i den Clause 804-ballast som Irish Asphalt hade levererat.
- 26 High Court (Överdomstolen i tvistemål, Irland) slog i domen av den 25 maj 2011 fast att den defekta betongen berodde på förekomsten av pyrit i den ballast som Irish Asphalt levererat till James Elliott Construction. High Court fann härvidlag att de provningar som genomförts på ballast som tagits bort från byggnaden visade att materialet inte uppfyllde villkoren i den irländska standarden I.S. EN 13242:2002, genom vilken den europeiska standarden EN 13242:2002 hade överförts, i synnerhet beträffande svavelhalten.
- 27 High Court fann följaktligen att Irish Asphalt hade åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet, vilka enligt section 14.2 i lagen om försäljning av varor och tillhandahållande av tjänster innebar att ballasten skulle vara ”av marknadsmässig kvalitet” och ”anpassad för sitt ändamål”.
- 28 Irish Asphalt överklagade denna dom till Supreme Court (Högsta domstolen, Irland).
- 29 Den 2 december 2014 meddelade Supreme Court (Högsta domstolen) dom beträffande de nationella rättsfrågorna. Supreme Court ogillade överklagandet, med förbehåll för de frågor som avsåg unionsrätten.
- 30 Supreme Court (Högsta domstolen) hyste tvivel om den rättsliga karaktären hos de europeiska harmoniserade standarderna för byggprodukter och huruvida de kan åberopas i avtalsförhållanden mellan enskilda när det i ett avtal om varuleverans hänvisas till en nationell standard som antagits med tillämpning av en harmoniserad standard. Den hyste även tvivel om tolkningen av den europeiska standarden EN 13242:2002, vad gäller såväl dess räckvidd som dess innehåll, särskilt vad beträffar de presumtioner som iakttagande av standarden medför och hur de kan motbevisas.

Supreme Court (Högsta domstolen) hyste slutligen tvivel om sambandet mellan de bestämmelser i nationell rätt som innebär att det skulle föreligga vissa underförstådda avtalsvillkor samt medlemsstaternas anmälningsskyldighet enligt direktiv 98/34.

31 Mot denna bakgrund beslutade Supreme Court (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

- ”1) a) När villkoren i ett privaträttsligt avtal medför en skyldighet för en part att tillhandahålla en vara som har tillverkats i enlighet med en nationell standard, vilken i sig har antagits för att överföra en europeisk standard som upprättats till följd av ett uppdrag från Europeiska kommissionen i enlighet med bestämmelserna i direktiv 89/106, är då tolkningen av nämnda standard en fråga som kan hänskjutas till Europeiska unionens domstol för ett förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF?
 - b) Om svaret på fråga 1 a är jakande, kräver standarden EN 13242:2002 att styrkandet av överensstämmelse med, eller åsidosättande av, nämnda standard enbart sker med återopande av provning vid tidpunkten för tillverkning och/eller tillhandahållande samt i enlighet med den standard som (utan uppdrag) antagits av CEN och till vilken det hänvisas i EN 13242:2002, eller kan åsidosättande av standarden (och således avtalsbrott) styrkas med återopande av senare utförda provningar, om resultatet av sådana provningar logiskt sett utgör bevis på åsidosättande av standarden?
- 2) När en nationell domstol prövar en privaträttslig talan om avtalsbrott avseende en vara som tillverkats enligt en europeisk standard, som upprättats till följd av ett uppdrag från Europeiska kommissionen enligt [direktiv 89/106], är den då skyldig att avstå från att tillämpa de bestämmelser i nationell lagstiftning som medför [underförstådda avtalsvillkor] angående marknadsmässig kvalitet och anpassning för ändamålet eller kvalitet, på grund av att antingen de lagstadgade villkoren eller tillämpningen av dem skapar en standard eller tekniska specifikationer eller krav som inte har anmälts i enlighet med bestämmelserna i direktivet om tekniska standarder i direktiv 98/34?
- 3) När en nationell domstol prövar en talan om [bristande avtalsuppfyllelse] avseende ett privaträttsligt avtal som påstås bestå i ett åsidosättande av ett avtalsvillkor om marknadsmässig kvalitet eller anpassning för ändamålet (vilket enligt lag är underförstått i ett avtal mellan parterna och som parterna inte har ändrat eller avstått från att tillämpa) beträffande en vara som tillverkats i enlighet med EN 13242:2002, är den då skyldig att presumera att varan är av marknadsmässig kvalitet och anpassad för sitt ändamål, och kan i så fall en sådan presumtion vederläggas enbart genom bevis för att varan inte överensstämmer med EN 13242:2002 i form av provningar som utförts vid tidpunkten för leveransen och i enlighet med de provningar och protokoll som anges i EN 13242:2002?
- 4) Om svaren på frågorna 1 a och 3 båda är jakande, föreskrivs en gräns för den totala svavelhalten i ballast i, eller i enlighet med, EN 13242:2002 innebärande att överensstämmelse med en sådan gräns krävs bland annat för att ge upphov till en presumtion om marknadsmässig kvalitet eller anpassning för ändamålet?
- 5) Om svaren på frågorna 1 a och 3 båda är jakande, krävs det bevis på att varan bär CE-märkningen för att det ska vara möjligt att grunda sig på den presumtion som skapats genom bilaga ZA till EN 13242:2002 och/eller artikel 4 i direktiv 89/106?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 a: domstolens behörighet

- 32 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 1 a för att få klarhet i huruvida artikel 267 FEUF ska tolkas på så sätt att EU-domstolen, när en nationell domstol har att avgöra en tvist avseende ett civilrättsligt avtal enligt vilket den ena parten ska leverera en produkt som överensstämmer med en nationell standard som överför en harmoniserad standard i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 89/106 till vilken referenser har offentliggjorts av kommissionen i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*, är behörig att inom ramen för en begäran om förhandsavgörande tolka denna standard.
- 33 Domstolen erinrar inledningsvis om att enligt beslutet om hänskjutande utgör den i det nationella målet aktuella tekniska standarden I.S. EN 13242:2002 en överföring till irländsk rätt, genomförd av den irländska standardiseringsmyndigheten, av den harmoniserade standarden EN 13242:2002. Följaktligen är tolkningen av den förstnämnda standarden direkt beroende av vilken tolkning som ges åt den sistnämnda.
- 34 Enligt rättspraxis är vidare domstolen behörig att tolka rättsakter som antagits av ett organ som visserligen inte kan anses kvalificeras som "unionens institutioner, byråer och organ", men som likväl utgör åtgärder som syftar till att genomföra eller tillämpa en unionsrättslig rättsakt (se, för ett liknade resonemang, dom av den 20 september 1990, *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322, punkt 10, och dom av den 21 januari 1993, *Deutsche Shell*, C-188/91, EU:C:1993:24, punkt 17), då en sådan lösning motiveras av syftet med artikel 267 FEUF, vilket är att säkra en enhetlig tillämpning inom hela unionen av alla de bestämmelser som utgör del av unionens rättsordning för att undvika att bestämmelsernas verkningar varierar beroende på dessas tolkning i de olika medlemsstaterna (dom av den 20 september 1990, *Sevince*, C-192/89, EU:C:1990:322, punkt 11).
- 35 Domstolen har även preciserat att den omständigheten att en unionsrättslig akt saknar tvingande verkan inte hindrar att domstolen tolkar den inom ramen för en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF (dom av den 21 januari 1993, *Deutsche Shell*, C-188/91, EU:C:1993:24, punkt 18).
- 36 Vad närmare bestämt gäller en harmoniserad standard, såsom den i det nationella målet aktuella standarden, definieras harmoniserade standarder enligt artikel 4.1 i direktiv 89/106 som tekniska specifikationer som antagits av CEN och CENELEC, var för sig eller gemensamt, på uppdrag av kommissionen enligt direktiv 83/189. Dessa standarder utgör således, såsom framgår av sjätte och sjunde skälet i detta direktiv, den tekniska konkretiseringen av de väsentliga krav som anges i bilaga 1 till direktivet.
- 37 Enligt artikel 7.3 i direktiv 89/106 ska referenser till de harmoniserade standarder som har fastställts av de europeiska standardiseringsorganen därefter offentliggöras av kommissionen i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 38 Enligt artikel 4.2 i direktiv 89/106 jämförd med elfte skälet i samma direktiv medför detta offentliggörande att de produkter som omfattas av ett direktiv om teknisk harmonisering, och som uppfyller de tekniska krav som anges i de harmoniserade standarderna för dessa produkter, presumeras uppfylla de väsentliga kraven enligt nämnda direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 oktober 2010, *Latchways och Eurosafe Solutions*, C-185/08, EU:C:2010:619, punkt 31), vilket gör det möjligt att anbringa CE-märkning på dem.

- 39 Denna presumtion om överensstämmelse med de väsentliga kraven i direktiv 89/106 liksom CE-märkningen medför att produkten, i enlighet med artikel 6.1 i direktivet, jämförd med tolfte skälet i samma direktiv, ges fri rörlighet, kan släppas ut på marknaden och fritt kan användas inom samtliga unionens medlemsstaters territorier.
- 40 Av det anförda följer att en harmoniserad standard, såsom den i det nationella målet aktuella, som antagits med stöd av direktiv 89/106 och till vilken hänvisningar skett genom offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning*, ingår i unionsrätten, eftersom det är genom hänvisning till bestämmelserna i en sådan standard som det ska fastställas huruvida presumtionen i artikel 4.2 i direktiv 89/106 ska tillämpas eller ej på en viss produkt.
- 41 Det är nämligen genom att en produkt uppfyller de tekniska kraven i en sådan standard som en presumtion uppkommer om att produkten uppfyller de väsentliga tekniska krav som anges i direktiv 89/106. Härav följer att produkten ges fri rörlighet, kan släppas ut på marknaden och kan användas inom samtliga unionens medlemsstaters territorier, med följd att medlemsstaterna enligt artikel 6.1 i direktivet bland annat inte kan kräva att dessa produkter uppfyller ytterligare krav för att ges effektiv tillgång till marknaden eller för att kunna användas på deras territorier (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 oktober 2014, kommissionen/Tyskland, C-100/13, EU:C:2014:2293, punkterna 55, 56 och 63).
- 42 Det är visserligen riktigt att en byggprodukts uppfyllande av de väsentliga kraven i direktiv 89/106 i förekommande fall kan styrkas på andra sätt än genom intyg om överensstämmelse med harmoniserade standarder, men detta innebär inte att en harmoniserad standard inte kan ha rättsverkan.
- 43 Även om utarbetandet av en sådan harmoniserad standard anförtros ett privaträttsligt organ, ska det konstateras att denna för övrigt icke desto mindre utgör en nödvändig genomförandeåtgärd som är strikt omgärdad av de väsentliga kraven enligt direktivet, och som tillkommit på kommissionens initiativ och under dess ledning och tillsyn, och att det för att den ska få rättsverkan krävs att den först offentliggörs i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 44 I det aktuella fallet har standarden EN 13242:2002 utarbetats enligt uppdrag M 125, vilket kommissionen gett CEN med stöd av artikel 7 i direktiv 89/106. I punkt 8 i kapitel II i uppdraget föreskrivs att de europeiska standardiseringskommittéerna ska ge ett tekniskt svar vid fastställandet av uppdragets tekniska egenskaper varvid angivna villkor ska beaktas. Kommissionen har härvidlag, i bilagorna 1 och 2 till uppdraget, noggrant angett uppdragets tillämpningsområde och tekniska referensramar beträffande varje grupp och undergrupp av produkter, för vilka det enligt kommissionen ska fastställas egenskaper för prestanda och hållbarhet. Kommissionen har även med stöd av bilaga 3 till uppdraget ställt upp ett krav på att CEN i den harmoniserade standard som ska antas, ska specificera ett visst antal system för intyg om överensstämmelse.
- 45 Det framgår även av punkterna 1 och 19 i kapitel II i uppdrag M 125, för det första, att standardiseringsorganet inte kan ges uppdraget om inte organet dessförinnan, inom den frist som kommissionen bestämt har utarbetat ett arbetsprogram som godkänts av kommissionen. För det andra ska enligt punkterna 5 och 6 i nämnda kapitel samtliga förslag att lägga till något som inte anges i uppdraget föreläggas kommissionen för bedömning. Enligt punkterna 15–17 och 21 i kapitlet i fråga ska, för det tredje, standardiseringsorganets arbete vara föremål för en noggrann uppföljning från kommissionens sida, tillsammans med en skyldighet att regelbundet rapportera till kommissionen och den institutionens kontroll av överensstämmelsen hos de slutliga förslagen till harmoniserade standarder, innan hänvisningarna till dem offentliggörs i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*.

- 46 Kommissionen ska vidare, såsom det framgår av domen av den 16 oktober 2014, kommissionen/Tyskland (C-100/13, EU:C:2014:2293), genom att väcka fördragsbrottstalan enligt artikel 258 FEUF, se till att de harmoniserade standarderna ges full verkan. Domstolen slog således i nämnda dom fast att berörd medlemsstat, genom att för byggprodukter som var föremål för flera harmoniserade standarder uppställa ytterligare krav för att dessa produkter skulle ges effektiv tillgång till marknaden och få användas i Tyskland, åsidosatt sina skyldigheter enligt artiklarna 4.2 och 6.1 i direktiv 89/106.
- 47 Fråga 1 a ska således besvaras enligt följande. artikel 267 första stycket FEUF ska tolkas på så sätt att EU-domstolen är behörig att inom ramen för en begäran om förhandsavgörande tolka en harmoniserad standard i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 89/106 till vilken referenser har offentliggjorts i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*.

Fråga 1 b

- 48 Mot bakgrund av svaret på fråga 1 a ska domstolen besvara fråga 1 b. Med denna fråga söker den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den harmoniserade standarden EN 13242:2002 ska tolkas så, att den vid en tvist avseende ett civilrättsligt avtal enligt vilket en part ska leverera en produkt som överensstämmer med en nationell standard som överför en harmoniserad standard i den mening som avses i artikel 4.1 i direktiv 89/106 och till vilken kommissionen låtit offentliggöra referenser i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*, gör det möjligt att fastställa ett åsidosättande av de tekniska specifikationerna i den harmoniserade standarden genom andra metoder än de som uttryckligen föreskrivs däri, och om dessa metoder kan användas när som helst under produktens ekonomiska livslängd.
- 49 I enlighet med avsnitt I andra stycket i den harmoniserade standarden EN 13242:2002, enligt vilken denna ”innefattar utvärdering av produkternas överensstämmelse med [nämnda] europeiska standard”, föreskrivs i punkt 6.3 den harmoniserade standarden, vilken ingår i punkt 6 som har rubriken ”Kemiska egenskaper”, att den totala svavelhalten i ballasten, vilken bestämts i enlighet med den motsvarande kategorin som anges i tabell 13 i den harmoniserade standarden, med rubriken ”Kategorier för maximal total svavelhalt”, fastställs i enlighet med den europeiska standarden EN 1744-1:1998.
- 50 Det ska emellertid påpekas att såsom det anges i fjärde skälet till direktiv 89/106, syftar direktivet till att avskaffa handelshinder genom att tillåta byggprodukter att säljas fritt inom unionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 oktober 2012, Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634, punkt 15).
- 51 Härav följer att direktiv 89/106, vars syfte begränsas till att avskaffa handelshinder, inte är avsett att harmonisera de konkreta villkoren och användningssätten för byggmaterial då materialet monteras i byggnader eller anläggningar, utan endast villkoren för dessa produkters tillträde till marknaden.
- 52 Således föreskrivs det inte, vare sig i direktiv 89/106 eller i den harmoniserade standarden EN 13242:2002, och särskilt inte i punkt 6.3 i denna standard, i vilken metoder för att fastställa den totala svavelhalten i ballasten anges, någon harmonisering av tillämpliga nationella bestämmelser om bevis vid en sådan avtalstvist som den som är aktuell i det nationella målet, oavsett om det är fråga om hur det ska fastställas om en byggprodukt överensstämmer med specifikationerna i avtalet eller vid vilken tidpunkt en sådan produkts överensstämmelse ska fastställas.
- 53 Av det anförda följer att fråga 1 b ska besvaras enligt följande. Den harmoniserade standarden EN 13242:2002 ska tolkas så, att den inte är tvingande för den nationella domstol som har att avgöra en tvist avseende ett civilrättsligt avtal enligt vilket en part ska leverera en byggprodukt som

överensstämmer med en nationell standard som överför nämnda harmoniserade standard, oavsett om det är fråga om hur det ska fastställas om byggprodukten överensstämmer med specifikationerna i avtalet eller vid vilken tidpunkt en sådan produkts överensstämmelse ska fastställas.

Fråga 3

- 54 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 3, som ska prövas härnäst, för att få klarhet i huruvida artikel 4.2 i direktiv 89/106, jämförd med tolfte skälet i direktivet, ska tolkas på så sätt att den nationella domstolen ska presumera att en byggprodukt är anpassad för sitt ändamål om den tillverkats i överensstämmelse med en harmoniserad standard vid bedömningen av om produkten är av marknadsmässig kvalitet eller om den är anpassad för sitt ändamål när en byggprodukt enligt en allmän nationell lag om köp av lös egendom, som den som är aktuell i det nationella målet, ska ha sådana egenskaper. Om denna fråga besvaras jakande söker den hänskjutande domstolen klarhet i villkoren för att bryta denna presumtion.
- 55 Enligt artikel 2.1 i direktiv 89/106 är syftet med direktivet att säkerställa att byggprodukter som är avsedda att användas i byggnadsverk får släppas ut på marknaden endast om de är lämpliga för sådan användning. Det sistnämnda innebär att de skall ha sådana egenskaper att de byggnadsverk i vilka de infogas, monteras, används eller installeras kan uppfylla de väsentliga krav som avses i artikel 3 i direktivet i den mån byggnadsverken omfattas av bestämmelser som innehåller sådana krav och är rätt projekterade och utförda.
- 56 Såsom framgår av punkt 39 i förevarande dom har unionslagstiftaren inrättat ett system med en presumtion om lämplighet för användning. Systemet innebär att när en produkt uppfyller de väsentliga krav som anges i artikel 3 i direktiv 89/106 och som konkretiseras i en harmoniserad standard, betyder det att den i enlighet med artikel 6.1 i direktivet, jämförd med tolfte skälet i samma direktiv, ges fri rörlighet, kan släppas ut på marknaden och fritt kan används inom samtliga unionens medlemsstaters territorier.
- 57 Härav följer att en sådan presumtion om överensstämmelse enbart syftar till att en byggprodukt som uppfyller kraven i en harmoniserad standard, kan ges fri rörlighet inom unionen.
- 58 Direktiv 89/106 kan således, av samma skäl som angetts i punkt 51 i förevarande dom, inte tolkas på så sätt att direktivet innebär en harmonisering av nationella bestämmelser, eventuellt underförstådda, rörande köpeavtal avseende byggprodukter.
- 59 Den presumtion enligt vilken en produkt är lämplig för användning och som stadgas i artikel 4.2 i direktiv 89/106, mot bakgrund av tolfte skälet i samma direktiv, kan således inte användas i en avtalsrättslig tvist, för att bedöma huruvida en av parterna i avtalet har iakttagit ett nationellt krav av avtalsrättslig karaktär.
- 60 Med hänsyn till svaret på den första delen av fråga 3 saknas anledning att besvara den andra delen av denna fråga.
- 61 Av det anförda följer att fråga 3 ska besvaras på följande sätt. Artikel 4.2 i direktiv 89/106, jämförd med tolfte skälet i direktivet, ska tolkas på så sätt att den nationella domstolen inte ska presumera att en byggprodukt är lämplig att använda om den tillverkats i överensstämmelse med en harmoniserad standard vid bedömningen av om produkten är av marknadsmässig kvalitet eller om den är anpassad för sitt ändamål när en byggprodukt enligt en allmän nationell lag om köp av lös egendom, som den som är aktuell i det nationella målet, ska ha sådana egenskaper.

Fråga 4 och fråga 5

- 62 Fråga 4 och fråga 5 har ställts enbart för det fall fråga 1 a och fråga 3 besvara jakande. Det saknas således anledning att besvara dessa frågor.

Fråga 2

- 63 Den hänskjutande domstolen har ställt fråga 2 för att få klarhet i huruvida artikel 1 led 11 i direktiv 98/34 ska tolkas på så sätt att en nationell domstol i en tvist mellan två enskilda om rättigheter och skyldigheter till följd av ett avtal, är skyldig att underlåta att tillämpa nationella bestämmelser, såsom de som är aktuella i det nationella målet, i vilken det – i avsaknad av uttrycklig partsvilja härvidlag – anges underförstådda villkor angående marknadsmässig kvalitet och lämplighet för avsedd användning eller kvalitet hos de sålda produkterna, på grund av att dessa bestämmelser utgör en ”teknisk föreskrift”, i den mening som avses i artikel 1 led 11 i direktivet, som medlemsstaten inte har anmält till kommissionen i enlighet med artikel 8.1 i direktivet.
- 64 Inledningsvis ska det anges att det, i likhet med vad en hänskjutande domstolen har påpekat, framgår av fast rättspraxis att i en tvist mellan enskilda kan det med framgång göras gällande att en nationell teknisk föreskrift som inte har anmälts enligt artikel 8 i direktiv 98/34 inte kan tillämpas (se dom av den 30 april 1996, *CIA Security International*, C-194/94, EU:C:1996:172, punkt 54, och dom av den 26 september 2000, *Unilever*, C-443/98, EU:C:2000:496, punkterna 40–43, 48 och 49).
- 65 Det ska emellertid först kontrolleras att den i det nationella målet aktuella bestämmelsen faktiskt utgör en ”teknisk föreskrift” i den mening som avses i artikel 1 led 11 i direktivet.
- 66 Det framgår av artikel 1 led 11 i direktiv 98/34 att begreppet tekniska föreskrifter omfattar tre kategorier, nämligen, för det första, ”tekniska specifikationer” i den mening som avses i artikel 1 led 3 i direktivet, för det andra, ”andra krav” enligt definitionen i artikel 1 led 4 i direktivet och, för det tredje, förbud mot tillverkning, import, saluföring eller användning av en produkt som avses i artikel 1 led 11 i direktivet (dom av den 10 juli 2014, *Ivansson m.fl.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, punkt 16, och där angiven rättspraxis).
- 67 Sådana bestämmelser som de som är aktuella i det nationella målet, av sig själva eller som de tolkats av irländska domstolar, omfattas för det första emellertid inte av begreppet teknisk specifikation i den mening som avses i artikel 1 led 3 i direktiv 98/34. Detta begrepp omfattar nämligen endast sådana nationella bestämmelser som avser själva produkten eller själva förpackningen, och som därigenom fastställer en av de egenskaper som krävs av en produkt (dom av den 10 juli 2014, *Ivansson m.fl.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, punkt 19, och där angiven rättspraxis). Detta är uppenbarligen inte fallet med ett krav som i avsaknad av uttrycklig partsvilja, är allmänt tillämpligt på försäljning av samtliga produkter.
- 68 Av samma skäl kan, för det andra, sådana bestämmelser inte heller kvalificeras som ”andra krav” i den mening som avses i artikel 1 led 4 i direktiv 98/34.
- 69 Domstolen har slagit fast att nationella bestämmelser endast kan kvalificeras som ”andra krav” i den mening som avses i artikel 1 led 4 i direktiv 98/34 om de utgör villkor som på ett väsentligt sätt kan påverka produktens sammansättning, natur eller saluföring, då allmänt utformade krav inte kan utgöra sådana villkor och följaktligen inte heller kan kvalificeras som ”andra krav” (se dom av den 10 juli 2014, *Ivansson m.fl.*, C-307/13, EU:C:2014:2058, punkterna 26 och 27 och där angiven rättspraxis).
- 70 För det tredje omfattas sådana bestämmelser som de som är aktuella i det nationella målet inte av den kategori av tekniska föreskrifter, som avses i artikel 1 led 11 i direktiv 98/34, eftersom denna bestämmelse endast innehåller underförstådda avtalsvillkor och därmed inte något förbud, i den

mening som avses i direktivet, varken mot att tillverka, importera, saluföra eller använda en produkt, eller mot att tillhandahålla eller utnyttja en tjänst eller mot att etablera sig som tillhandahållare av tjänster.

- 71 Direktiv 98/34 är följaktligen inte tillämpligt på sådana underförstådda avtalsvillkor såsom de som uppställs i de bestämmelser som är aktuella i det nationella målet.
- 72 Av det anförda följer att fråga 2 ska besvaras enligt följande. Artikel 1 led 11 i direktiv 98/34 ska tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, i vilken det – i avsaknad av uttrycklig partsvilja härvidlag – anges underförstådda villkor angående marknadsmässig kvalitet och lämplighet för avsedd användning eller kvalitet, inte utgör en ”teknisk föreskrift” i den mening som avses i artikel 1 led 1 i direktivet, som medlemsstaten inte har anmält till kommissionen i enlighet med artikel 8.1 första stycket i direktivet.

Rättegångskostnader

- 73 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) Artikel 267 första stycket FEUF ska tolkas på så sätt att Europeiska unionens domstol är behörig att inom ramen för en begäran om förhandsavgörande tolka en harmoniserad standard i den mening som avses i artikel 4.1 i rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter, i dess lydelse enligt rådets direktiv 93/68/EEG av den 22 juli 1993 till vilken referenser har offentliggjorts av Europeiska kommissionen i serie C av *Europeiska unionens officiella tidning*.
- 2) Den harmoniserade standarden EN 13242:2002, med rubriken ”Ballast för obundna och hydrauliskt bundna material till väg- och anläggningsbyggande”, ska tolkas så, att den inte är tvingande för den nationella domstol som har att avgöra en tvist avseende ett civilrättsligt avtal enligt vilket en part ska leverera en byggprodukt som överensstämmer med en nationell standard som överför nämnda harmoniserade standard, oavsett om det är fråga om hur det ska fastställas om byggprodukten överensstämmer med specifikationerna i avtalet eller vid vilken tidpunkt en sådan produkts överensstämmelse ska fastställas.
- 3) Artikel 4.2 i direktiv 89/106, i dess lydelse enligt direktiv 93/68, jämförd med tolfte skälet i direktiv 93/68, ska tolkas på så sätt att den nationella domstolen inte ska presumera att en byggprodukt är lämplig att använda om den tillverkats i överensstämmelse med en harmoniserad standard vid bedömningen av om produkten är av marknadsmässig kvalitet eller om den är anpassad för sitt ändamål när en byggprodukt enligt en allmän nationell lag om köp av lös egendom, som den som är aktuell i det nationella målet, ska ha sådana egenskaper.
- 4) Artikel 1 led 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, i dess senaste lydelse enligt rådets direktiv 2006/96 av den 20 november 2006 ska tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, i vilken det – i avsaknad av uttrycklig partsvilja härvidlag – anges underförstådda villkor angående marknadsmässig kvalitet och lämplighet för avsedd användning eller kvalitet, inte utgör en

”teknisk föreskrift” i den mening som avses i artikel 1 led 1 i direktivet, som medlemsstaten inte har anmält till kommissionen i enlighet med artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34, i dess lydelse enligt rådets direktiv 2006/96.

Underskrifter